

Lagar och styrdokument

Skollagen (6 Kap.8§)

Enligt Skollagen är varje enhet skyldig att ta fram en plan mot kränkande behandling, för att säkerställa att skolan aktivt arbetar förebyggande.

Det är skolans huvudman, d.v.s. kommunen, som ansvarar för och genomför arbetet med att ta fram planer. Varje rektor har ansvar för att arbetet genomförs på respektive enhet och i samarbete mellan skolans elever och personal.

Diskrimineringslagen (3 kap. 16§)

Enligt diskrimineringslagen ska utbildningsanordnare varje år upprätta en plan med åtgärder, som behövs för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för alla elever.

Skollagen (1 kap. 5 §)

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandlingar.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Arbetsmiljölagen (AFS 1993:17)

Arbetsgivaren skall planera och organisera arbetet så att kränkande särbehandling så långt som möjligt förebyggs. Arbetsgivaren skall klargöra att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten. Denna föreskrift gäller i skolan likaväl som på andra arbetsplatser. De studerande är jämställda med andra arbetstagare enligt Arbetsmiljölagen.

Mål för likabehandlingsarbetet

Ingen mobbning, trakasserier eller annan kränkande behandling ska förekomma i Vuxenutbildningens verksamhet. Det skall genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Om det trots förebyggande insatser ändå uppstår sådana situationer är det skolans skyldighet att se till att det upphör. För att underlätta och öka tillgängligheten och förståelsen för planen finns det förenklade versioner av likabehandlingsplanen på SFI.

Värdegrund

- Verksamheten ska utformas på ett sätt som främjar goda relationer och miljöer
- Alla, såväl personal som studerande inom Vuxenutbildningen har rätt att bli behandlade med respekt och värdighet
- Det är viktigt att känna sig trygg och välkommen för att kunna lyckas med sina studier eller arbete
- Genom att visa omtanke och hänsyn mot varandra skapar vi en god stämning
- Hos oss finns nolltolerans mot alla former av kränkande behandlingar
- Vi uppmärksammar och arbetar förebyggande för att främja en god och tolerant miljö
- Uppstår/får vi kännedom om icke acceptabla handlingar agerar vi omedelbart

Delaktighet, ansvar och kvalitetssäkring

All personal som får kännedom om diskriminering eller annan kränkande behandling ansvarar för att åtgärder enligt denna plan aktualiseras.

Rektor/chef har det övergripande ansvaret att planen upprättas, genomförs och följs.

- Information till nyanställd personal om likabehandlingsplanen lämnas av fadder.
- Information till de studerande ges vid introduktion i Startgruppen samt minst två gånger per år i respektive kurs.
- Planens mål och innehåll diskuteras i lärarlagen och med de studerande. Uppföljning sker på APT.
- På varje APT och arbetslagsmöte tas frågan om arbetsmiljö upp som en egen punkt.
- I Vuxenutbildningens årliga allmänna utvärdering för de studerande finns tre av åtta frågor som berör diskriminering och trygghet

Vad är diskriminering och trakasserier?

Diskriminering

är när någon behandlar någon annan sämre än andra och missgynnandet har samband med

- kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Trakasserier

är när någon kränker någon annans värdighet och det har samband med

- kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det kan handla om att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas med mera. Trakasserier kan också vara av sexuell natur. Det kan handla om beröring, tafsande, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Trakasserier kan förekomma både av elever och av personal.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är när någon kränker någon annans värdighet men när det inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Trakasserier finns definierade i diskrimineringslagen, medan kränkande behandling definieras av skollagen.

- Kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl elever som personal

Den individuella upplevelsen hos den som blivit kränkt är en viktig utgångspunkt och måste alltid tas på allvar.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (slag och knuffar)
- Verbala (hot och att bli kallad fula namn och ord)
- Psykosociala (utfrysning, ryktesspridning, osynliggörande)
- Text och bild via klotter, e-post, sms och sociala medier

Kränkning mellan personal och elev

När du som elev känner dig trakasserad eller kränkt av någon i personalen:

- Hämta en blankett på expeditionen. Fyll i och lämna till expeditionen
- Expeditionen kontaktar rektor
- Rektor kontaktar eleven för samtal
- Rektor utreder ärendet och vidtar eventuella åtgärder
- Rektor ansvarar för att dokumentation upprättas
- Rektor kontaktar eventuellt andra myndigheter för vidare åtgärder
- Rektor ansvarar för att ärendet följs upp

Kränkning mellan elev och personal

När du som personal känner dig trakasserad eller kränkt av elev:

- Fyll i blankett och lämna till rektor och din fackliga representant
- Rektor kontaktar eleven för samtal
- Rektor utreder ärendet och vidtar eventuella åtgärder
- Rektor ansvarar för att dokumentation upprättas
- Rektor kontaktar eventuellt andra myndigheter för vidare åtgärder
- Rektor ansvarar för att ärendet följs upp

Att arbeta förebyggande

- Att trivsel och trygghet alltid ska vara en punkt i uppföljningssamtal mellan lärare/studerande och rektor/medarbetare
- Att den litteratur och artiklar som ingår i undervisningen kritiskt granskas
- Att frågor om trivsel och trygghet finns med vid de webbaserade utvärderingar som genomförs
- Att de policydokument som finns för datoranvändande följs. Dessa finns på Inblicken under personal
- Att likabehandlingsplanen ingår som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet och redovisas i den årliga verksamhetsberättelsen
- Att lärarna diskuterar likvärdig betygsättning
- Att lärarna ansvarar för att samtliga studerande involveras och blir delaktiga i grupparbeten
- Att alla får och tar del av information av likabehandlingsarbetet när de börjar vid Vuxenutbildningen
- Att likabehandlingsplanen är lättillgänglig för alla på hemsidan samt finns i lättlästa varianter och på flera språk
- Att elever medverkar i ovanstående förebyggande arbete

Vi arbetar genom att:

- **Uppmärksamma och upptäcka** kränkningar och trakasserier genom samtal, enskilt eller i grupp, information från andra studeranden eller personal, enkäter, arbetslagsmöten, APT, lednings- eller elevrådsmöten samt information från annat håll.
- **Utreda** vid kännedom/upptäckt skall händelsen skyndsamt anmälas till i första hand mentor, arbetslag eller arbetslagsledare. Vid allvarigare tillbud kontaktas rektor omgående. Det är rektors ansvar att vidta åtgärder för att förhindra att liknande händelser sker i framtiden.
- Det är viktigt att såväl små som stora händelser **dokumenteras**. Dokumentation ska ske kontinuerligt under processens gång. Dokumentationen överlämnas till chef/rektor tillsammans med en muntlig redogörelse. Blankett för kränkingsanmälan finns som bilaga till detta dokument. Blanketten skall fyllas i omgående och skickas med brev (ej mail) till Barn- och utbildningsnämndens ordförande.
- Berörda parter kallas till samtal. Vid samtalet bestäms vilka eventuella **åtgärder** som behöver vidtas samt datum för uppföljningssamtal. Gäller händelsen ett lagbrott görs alltid en polisanmälan. Rektor ansvarar för att så sker. **Uppföljningssamtal** skall alltid planeras in när rektor träffar parterna.

Händelsen rapporteras till vuxenutbildningschefen och/eller förvaltningschefen om vidtagna åtgärder inte hjälper. Avstängning av studerande kan bli aktuell enl. förordningen för kommunal vuxenutbildning 6 Kap. 4-7 §.

Förhållningssätt

- Var alltid två personer i samtalet med eleven. Den ena leder samtalet och den andre antecknar.
- Den som leder samtalet inleder med att informera om skolans regler, skyldigheter och rättigheter.
- Det måste framgå i samtalet att alla former av trakasserier och kränkande behandling inte tolereras på Vuxenutbildningen.
- Var alltid väl förberedd inför samtalen med eleverna och visa att det är du som leder samtalet. Tala med en elev i taget.
- Ställ tydliga frågor, eventuella följdfrågor samt klargör eventuella oklarheter avseende ordens betydelse, allt för att undvika missförstånd.
- Tala om för den som har utfört kränkningen att du fått reda på vad som hänt.
- Informera eleverna om att dokumentation av ärendets alla delar kommer att göras.
- Var konkret och utgå från det som har framkommit i utredningen.
- Informera om att handlingen kan rubriceras som brottslig och därmed kan polisanmälas.
- Arbeta gemensamt för en långsiktig lösning. Det förutsätter att den som utfört kränkningen inser innebörden av handlingen och sitt eget ansvar.
- Informera om när uppföljningssamtal skall genomföras.

Kartläggning av situationen på Vuxenutbildningen RO3

Identifierade utsatta platser/miljöer/aktiviteter

- Toaletter
- Café Måsen
- Pentry
- Reception
- Bibliotek
- Rökning på musikberget
- Utanför entréerna
- Studiebesök
- Praktiska aktiviteter
- Grupparbeten/övningar
- Klassrummet
- Korridoren på rasterna

Särskild riskbild på Vuxenutbildningen

På Vuxenutbildningen möts elever från hela världen, från olika kulturer, med olika trosuppfattningar, förutsättningar och bakgrund. Detta ställer höga krav på personal och verksamhetens utformning. Det är därför extra viktigt att vara observant på alla tendenser till kränkande eller diskriminerande yttrande eller handlingar. Genom att det pratas många språk bland elever, försvåras uppgiften för personal att upptäcka diskriminerande och kränkande behandling.

Våra politiker har detta år uppmanat oss att vara särskilt tydliga med att vi i Sverige har ett jämställt samhälle där kvinnor och män har lika värde, rättigheter och skyldigheter. För att understryka detta, kommer ett kommunalråd och en nämnsordförande ut för att träffa våra elever och vi har haft efterföljande diskussioner.

Mål för kommande år är:

- Att det ska vara en trygg och öppen skolmiljö.
- Att vi lyckas synliggöra fler kränkningar och diskrimineringar
- Att den förenklade likabehandlingsplanen finns översatt till arabiska, engelska, somaliska och vietnamesiska.
- Att blanketten för tillbud ska vara tillgängliga för alla.
- Alla ska känna till hur man kan få hjälp.

Åtgärder för kommande år

- En ny version av en förenklad likabehandlingsplan upprättas och översätts till arabiska, engelska, somaliska och vietnamesiska.
- För att underlätta synliggörandet bifogar vi en anmälningsblankett som bilaga i den förenklade likabehandlingsplanen som delas ut till eleverna.
- Vid samtal agera studiehandledare både som språk- och kulturtolk.
- Medvetandegöra och exemplifiera kränkningar för eleverna genom diskussioner och samtal.
- Studiehandledarna är med i det förebyggande likabehandlingsarbetet genom att tolka vid genomgångar av likabehandlingsplanen.
- Likabehandlingsplanen ska finnas på väggarna väl synliga för elever och lärare.
- Alla ska ta upp likabehandlingsplanens punkter i undervisningen minst en gång i halvåret.
- Att arbetsmiljöenkäten till de studerande översätts till fler av elevernas språk, så att eleverna på SFI får möjlighet att uttrycka sin upplevelse av situationen i skolan.
- Att det ges utrymme för fortbildning i konflikthantering.

- Studiebesök på någon SFI-utbildning där man kommit långt i sitt arbete med likabehandlingsplanen.
- Att personal, då de passerar musikberget, försöker säkerställa att det är en trygg plats för både kvinnor och män.

När vi upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling agerar vi enligt följande rutin:

1. Samtal lärare - elev
2. Samtal lärare - elev - studiehandledare
3. Läraren kontaktar rektor
4. Rektor kontaktar nämnden

Läraren skall dokumentera samtliga samtal och åtgärder. Dessa ska vidarebefordras till rektor, som är ytterst ansvarig.

Kompetensutveckling

RO 3

1. Utbildning i konflikthantering.
2. Kontinuerlig uppdatering om världsläget, t ex om de länder vi får elever ifrån.
3. Att utrymme ges till kollegial kompetensutveckling i arbetslagen
4. Studiebesök på någon SFI-utbildning där man kommit långt i sitt arbete med likabehandlingsplanen.

Uppföljning, utvärdering och dokumentation

Likabehandlingsplanen är ett dokument som alltid skall vara aktuellt. Uppföljning och revidering av likabehandlingsplanen genomförs kontinuerligt. En gång varje år genomförs på Vuxenutbildningen en webbaserad utvärdering för de studerande på olika språk där de får svara på frågor om hur de upplever trygghet, säkerhet och att alla behandlas lika på skolan. Utifrån sammanställning av svaren, görs en analys och en åtgärdsplan för att komma till rätta med eventuella problem. I Vuxenutbildningens verksamhetsplan finns uppföljningar samt utvärderingar redovisade. Dokumentation i form av minnesanteckningar ska göras vid alla kontakter och samtal som behandlar någon form av kränkande behandling eller

diskriminering. De kränkningar som anmäls till BUN skall dokumenteras på avsedd blankett som finns att hämta på Inblicken. Rektor upprättar ett beslutsprotokoll.